

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань бюджету

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-29, 255-43-61, факс: 255-41-23

Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та житлово- комунальних послуг

*Про розгляд законопроекту
за реєстр. № 5436-2 від 19.05.2021*

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 30 червня 2021 року (протокол № 94) відповідно до статей 27 і 109 Бюджетного кодексу України та статті 93 Регламенту Верховної Ради України розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії та торгівлі на електронних аукціонах» (реєстр. № 5436-2 від 19.05.2021), поданий народними депутатами України Герусом А. М., Нагорняком С. В. та іншими, і повідомляє наступне.

Реалізація положень законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, має на меті законодавче врегулювання діяльності з накопичення енергії; визначення статусу систем накопичення енергії (далі – СНЕ) та оператора СНЕ, здійснення купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, у тому числі на електронних аукціонах та запровадження розрахунків шляхом заліку взаємних фінансових зобов'язань /операції клірингу (неттінгу)/.

Законопроектом розширюються повноваження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Регулятор) на ринку електричної енергії, у першу чергу, у частині:

державного регулювання, моніторингу та контролю за діяльністю суб'єктів господарювання з накопичення енергії;

розроблення та затвердження керівних принципів чи типового положення про закупівлі з метою забезпечення справедливої тендерної процедури;

забезпечення на регулярній основі, або принаймні раз на п'ять років, проведення публічних консультацій щодо існуючих СНЕ з метою оцінки потенційної наявності та зацікавленості інших сторін в інвестуванні у такі системи; ліцензування діяльності з накопичення енергії.

Реалізація запропонованих вище положень законопроекту, зокрема, щодо розширення повноважень Регулятора призведе до збільшення відповідних видатків спеціального фонду державного бюджету, адже згідно зі статтею 11 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» фінансове забезпечення діяльності Регулятора, його центрального апарату і територіальних органів здійснюється за рахунок надходження до спеціального фонду державного бюджету внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг. Водночас, розширення повноважень Регулятора може призвести до перегляду розмірів внесків на регулювання, що матиме наслідком зміну фінансово-економічного стану та податкоспроможності платників таких внесків – суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сферах енергетики, що у результаті може впливати на сплату податків і зборів до державного і місцевих бюджетів цими суб'єктами господарювання.

У свою чергу, пропоноване законопроектом ліцензування діяльності з накопичення енергії */за умови, що величина встановленої потужності СНЕ такого оператора перевищує граничний показник, визначений у відповідних ліцензійних умовах, затверджених Регулятором/* призведе до збільшення доходів державного та місцевих бюджетів від плати за видачу таких ліцензій, беручи до уваги вимоги Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та враховуючи положення Бюджетного кодексу України щодо зарахування такої плати до державного або місцевих бюджетів (*пункт 25 частини другої статті 29, пункти 21 і 22 частини першої статті 64 та пункт 2 частини першої статті 64-1, пункти 18 і 19 частини першої статті 66 Бюджетного кодексу України*).

Серед іншого, законопроектом з метою стимулювання розвитку СНЕ в Україні пропонується операторів СНЕ, які ввели в експлуатацію СНЕ, починаючи з 01.10.2021 року, звільнити від сплати за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, диспетчерського (оперативно-технологічного) управління за обсяги спожитої та відпущеної такими СНЕ електричної енергії. Реалізація цих положень законопроекту призведе до зміни фінансово-економічного стану та податкоспроможності оператора системи передачі – НЕК «Укренерго» */зважаючи на зменшення надходжень від вищезазначеної плати/* і, як наслідок, може впливати на сплату податків і зборів до державного і місцевих бюджетів цією компанією. Крім того, вище зазначене може зумовити збільшення тарифів на електричну енергію для споживачів, що впливатиме на обсяг видатків державного та місцевих бюджетів у частині сплати споживання електричної енергії бюджетними

установами та на виплату пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг. Аналогічну думку висловлює і Міністерство фінансів України (далі – Мінфін) у своєму експертному висновку до законопроекту (*копія додається*) та зазначає про непідтримку норм законопроекту щодо звільнення операторів СНЕ від сплати за послуги з передачі та диспетчерського (оперативно-технологічного) управління електричної енергії.

Також законопроектом пропонується запровадити електронні аукціони з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема створивши на базі оператора ринку (ДП «Оператор ринку») організований майданчик для їх проведення. Проте, беручи до уваги Статут ДП «Оператор ринку», затверджений постановою Уряду від 22.05.2019 № 454, вимоги Закону України «Про ринок електричної енергії», а також положення Порядку проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами та Порядку відбору організаторів електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, затверджених постановою Уряду від 05.06.2019 № 499, організаційно-правова форма ДП «Оператор ринку» /державне комерційне підприємство/ не передбачає його участі на ринку двосторонніх договорів. Таку ж думку висловлює і Мінфін у своєму експертному висновку до цього законопроекту.

Слід наголосити, що всупереч вимогам частини першої статті 27 Кодексу та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України суб'єктами права законодавчої ініціативи до законопроектів, прийняття яких призведе до зміни показників бюджету, не подано належного фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету, що унеможливило визначення орієнтовного обсягу потреби у додаткових коштах державного бюджету. На невиконання вказаних вимог звернуто увагу також Мінфіном.

Загалом Мінфін відмічає, що законопроект потребує доопрацювання та наголошує на доцільності отримання відповідних висновків Регулятора (в частині регулювання діяльності з накопичення енергії) та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо організації на базі оператора ринку майданчика для проведення електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами), а також надання фінансово-економічних розрахунків та обґрунтувань щодо впливу законопроекту на фінансовий стан електроенергетичних підприємств державного сектору економіки (із зазначенням обсягів реалізації електричної енергії, зокрема, при продажу електричної енергії за двосторонніми договорами).

Щодо терміну набрання чинності відповідним законом, то відповідно до вимог частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України, закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду, якщо ж ці Закони України або їх окремі положення приймаються після 15 липня року, що передує плановому – вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

За підсумками розгляду Комітет прийняв рішення, що проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії та торгівлі на електронних аукціонах» (реєстр. № 5436-2 від 19.05.2021), поданий народними депутатами України Герусом А. М., Нагорняком С. В. та іншими, матиме вплив на показники бюджетів (збільшуючи надходження і витрати державного та місцевих бюджетів). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2021 року він має вводитися в дію не раніше 1 січня 2022 року, а після 15 липня 2021 року – не раніше 1 січня 2023 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття закону).

Додаток: на 2 арк.

Голова Комітету

Ю.Ю. Арістов

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Арістов Юрій Юрійович

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D6452E0032508F00

Дійсний до: 28.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-13/9-2021/217087 від 01.07.2021

